

Redakta informo

kaj alvoko al potencialaj aŭtoroj

Sciencisto estas persono, kiu elektis kiel profesion: sciencan pensadon kaj sekvan sciencan publikigon de siaj pensoj kaj laborrezultoj. Sciencistoj pensas filologie kaj teologie, psikologie kaj natursciencas, arte kaj teknike, socie kaj politike. Ili ofte trovas dum faka pristudado de publikigitaj verkoj de samfakuloj, ke tiuj jam pensis la samon aŭ havis similajn pensojn.

La arda deziro, kiu ofte delogas aŭtoron, diri ion eksterordinare grandan, neniam antaŭe aŭditan, senekzemple novan aŭ nekredeble aŭdacan ne malofte rezultas aŭ en la ekaperado de iu malnova veraĵo en nove vestaĵo - aŭ en la fakto, ke nenio estos surpaperigata de la ideoj de la senkuraĝigita potenciala aŭtoro.

Ĉu tio signifas, ke oni ne plu povas ekspekti en sciencaj artikoloj novajn pensojn? Ĉu oni - ĉar ja ĉio jam estas pripensita kaj tute ne nova - rezignu pri legado respektive verkado de scienca artikolo? Aŭ ĉu oni entute rezignu pri pensado?

Estas konsole, kompari nian pensadon kiu montriĝas en tiuj tri demandoj kun la naturo en nia media ĉirkaŭaĵo tiom endanĝerita de la homo. Ankaŭ la naturo mem ja ne ofertas ĉiutage iun funde novan. Tamen en ĉiu nova sezono de la jaro ĝi ŝajnas al ni tute nova, spite de nia homa detruemo.

Kial ne la samo kun pensado, kiu ja ankaŭ estas naturo, plene natura fenomeno? Maljuna kiel la eterno homa pensado estas, kaj same nemorta. Ili ne nepre devas esti tute novaj, la pensoj de iu homo, sed ili povas esti valora en internacilingva vestaĵo de vereco, klareco kaj aktualeco. Ili ne devas esti tute novaj en la plej malvasta senco de la vorto, kiam ili nur estu bonaj kaj enhavu movigan forton, plijunigi la veron kaj movigi ion.

Jes, ion movigi esperantlingve en la diversaj sciencaj kampoj kaj inspiri aliulojn, mem verki esperantlingve en la propra fako pere de pensado kaj publikigado - tio estu la celo de Scienca Revuo.

Prof. *Bociort* pensis filozofie en artikolo pri eminenta rumana verkisto. Prof. *Sachs* retrospektive pripensis natursciencas siajn 25 jarojn da scienca kunlaboro en nun centjaraĝa tropika instituto. S-ro *Kalkhof* pensis historie pri Sankta Bonifaco la misiisto, papa legato kaj martiro, dum prof. *Nagata* psikolingvistike pensis pri la Esperantaj *mal*-vortoj kaj d-ro *Kavka* instruas per filologiaj pensoj la potencialajn aŭtorojn pri bazaj premisoj por la scienca leksiko de Esperanto.

Esperante ke la kontribuajoj en tiu ĉi tria kajero de la 2000a jarkolekto de Scienca Revuo stimulas vin, karaj samISAEanoj, verki mem artikolon el via propra faka laborkampo por publikigo en nia asocia organo, mi deziras al vi distran legadon.

R. Sachs, prezidanto de ISAE

Mihai EMINESCU, la meditema poeto*

150-jara datreveno de lia naskiĝo

Ignat F. BOCIORT

Mihai EMINESCU (1850-1889) estas la plej granda rumana poeto kaj unu el la elstaraj lirikistoj de la monda literaturo. Li apartenas al la sama spirita familio kiel *Novalis* en Germanio, *Lenau* en Aŭstrio, *Leopardi* en Italio, *Lermontov* en Rusio. La specifeco de lia poezio esprimiĝas per du trajtoj: li estis poeto-filozofo kaj pesimisto kun idealoj.

Senkompara konanto de la rumanaj lingvo kaj literaturo, de grandaj eŭropaj poetoj, precipe de la germanaj, anglaj, francaj, hispanaj kaj rusaj, de monda historio, de malnovaj religioj (helena, bramena, budhista), li samtempe alte taksis la folklorajn kreaĵojn kaj, laŭ *Herder*, li vidis en tiuj produktoj la animojn de la popoloj. La naturo, la amo, la tuthomaraj ideoj trovis en lia verko altnivelan esprimon, antaŭe nekonatan en la rumana beletra.

Li fakte estis la kreinto de la belarta nacia lingvo. Vastan kulturon (lin interesis ankaŭ naturaj kaj "ekzaktaj" sciencoj) li unuigis kun la amo de la simplaj homoj, de la kamparanoj, kies moralaj ecoj, aspiroj al ĝusteco, kies optimismo - spite al malfacila vivo - karakterizas la unuan fazon en la evoluo de liaj poeziaĵoj. Specifaj por tiu fazo estas jenaj versoj el lia ampleksa poemo "Imperiestro kaj proleto":

*Detruu sociordon kruelan kaj maljustan
la mondon dividantan; jen riĉaj, jen mizeraj* (1)

Eminescu naskiĝis en la vilaĝo *Ipotesti*, en Norda Moldavio, kiel filo de vilaĝa oficisto. Estas rimarkinde, ke tiu malgranda regiono donis al la rumana kulturo ankaŭ aliajn unurangajn kulturkreaĵojn: la komponistojn *Ciprian Porumbescu* kaj la mondkonatan *George Enescu*, kaj la plej grandajn rumanajn prozistojn *Ion Creanga*, *Mihail Sadoveanu* kaj aliajn. La estonta poeto vizitis la germanlingvan gimnazion en *Ĉernoviz*, studis filozofion kaj historion en Vieno kaj Berlino. La kontakto kun la filozofio de

* Prelego kadre de Esperanto-Ligo Berlino, la 21an de februaro 2000